

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаса Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**



**Харків
2023**

СЕКЦІЯ VI

ЗАГАЛЬНА І ВИЩА ОСВІТА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Андрєєва А. В.

Формування економічного мислення майбутніх маркетологів..... 616

Антонюк В. З.

Організація педагогічної роботи з формування емоційно-вольової готовності старших дошкільників до навчання в школі..... 617

Антонюк Н. А.

Студентоцентроване навчання як модель розвитку сучасної вищої освіти..... 620

Астахова М. С.

Сучасні проблеми створення безпечного освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти в умовах воєнного стану..... 623

Атанасова В. В., Степанова В. С.

Інновації навчання у вищій школі..... 625

Бабовал Н. Р., Бабовал Д. С.

Особливості освітньої діяльності у закладах післядипломної освіти в умовах сучасних викликів..... 628

Бажанова М. В.

Особливості педагогічного спілкування сучасного викладача ЗВО..... 630

Баліка Л. М.

Формування читацької грамотності учня як основа розвитку особистості..... 632

Batyuk L. V., Zhernovnykova O. A.

Formation of a new strategy in higher education in Ukraine: digitalization of medical education..... 634

Бачинська О. М.

Вибір стратегічних напрямків розвитку ЗВО в умовах сьогодення..... 636

Білан Н. М.

Дидактичні основи формування іншомовної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків..... 638

Білецька Г. А., Брель Л. С., Задерей І. С.

Інтегративний підхід: сутність та актуальність впровадження під час вивчення природничих навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти..... 641

Білик В. М., Ялліна В. Л.

Технологічні аспекти викладання модуля «Формування особистості в мультикультурному середовищі» щодо розвитку у студентів лідерських якостей..... 644

Біличенко Г. В., Міхєєва О. І.

Авторські навчальні курси в системі розвитку професійної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти..... 647

Бляшевська А. В., Баласанян С. А.

Розвиток граматичних навичок у процесі вивчення англійської мови в початковій школі..... 649

військової адміністрації. Так, зокрема, другий день роботи Форуму був присвячений питанням організації освітнього процесу в умовах воєнного стану. Керівники закладів післядипломної педагогічної освіти – учасники Форуму взяли участь у двох сесіях дискусійної панелі, що відбувалася на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти. Під час дискусійної панелі виступив директор Тернопільського ОКІППО Олександр Петровський, який презентував діяльність Інституту в умовах воєнного стану. Робота інституту була високо оцінена.

Отже, застосування дистанційного навчання в синхронному та асинхронному режимі дає можливість повноцінно задовільнити запити педагогів щодо професійного розвитку й якісно організовувати підвищення кваліфікації у період воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Бабовал Н. Р., Бабовал Д. С. Освітня діяльність Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти в умовах воєнного стану. *Неперервна освіта нового сторіччя: виклики та пріоритети*: електронний збірник наукових праць ЗОІППО, Випуск 4(51). 2022. URL : <https://drive.google.com/file/d/1sfa8v7fni2wkKalEgROz1n-U1v4jtwoO/view> (дата звернення: 27.02.2023 р.).

2. План роботи Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти на 2023 рік. URL : <https://drive.google.com/file/d/1u2TZanHdX5C-CY6rN81QojGnixepW2Z/view> (дата звернення: 26.02.2023 р.).

3. Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти: сайт. URL : <https://ippo.edu.te.ua> (дата звернення: 27.02.2023 р.).

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ЗВО

Бажанова М. В.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Педагогічна комунікація є невід'ємним елементом освітнього процесу у вищій школі. Сучасна педагогіка ставить за мету формування у студентів не тільки знань, а й професійно важливих навичок і вмінь, що вимагає створення сприятливої атмосфери для спілкування, активного використання інтерактивних методів навчання та реалізації індивідуального підходу до кожного студента. Для досягнення цієї мети викладач має вміти організовувати ефективне та педагогічне доцільне спілкування зі здобувачами вищої освіти.

Метою статті є визначення особливостей педагогічного спілкування сучасного викладача закладу вищої освіти.

Педагогічне спілкування в широкому розумінні цього терміну – це особливі відносини між викладачем та здобувачем вищої освіти, спрямовані на його інтелектуально-особистісне зростання. Щоб розкрити потенційні можливості студентів, забезпечити сприяння творчому опануванню ними професією, до кожного майбутнього фахівця має бути реалізовано принцип урахування вікових та індивідуальних особливостей, що є важливою передумовою організації ефективної педагогічної комунікації.

Аналізуючи праці вчених, які досліджували проблему педагогічного спілкування (Н. Волкова, В. Сухомлинський, Г. Ковальов, В. Рижов, Б. Фатхаут та ін.), зазначимо, що ефективна комунікація передбачає використання всіма її учасниками чіткої, стислої та зрозумілої мови, прояв умінь активного слухання, здатності розуміти й адекватно реагувати на потреби студентів. Схарактеризуємо зазначені складові ефективного спілкування більш докладно.

Так, перша складова мови викладача передбачає, що він використовує чітку й лаконічну мову, яку легко сприймати здобувачам, а також уникає використання різних жаргонів чи складної термінології, незрозумілої для інших учасників спілкування.

Як відзначалося вище, активне слухання – ще одна важлива характеристика ефективної комунікації, що передбачає адекватну оцінку педагогом вербальних і невербальних сигналів здобувачів та прояв відповідної реакції на них. Активне слухання допомагає створити безпечне та сприятливе для розвитку студентів освітнє середовище, де здобувачі відчують, що їх чують та цінують.

Емпатія також є важливою характеристикою побудови ефективної комунікації в аудиторії, що передбачає здатність викладача розуміти почуття та переживання студентів, а це сприяє виникненню довіри між усіма учасниками взаємодії та створенню позитивному клімату в аудиторії. Вирішальне значення для організації ефективної педагогічної комунікації має прояв викладачами чуйності до здобувачів освіти та врахування їхніх індивідуальних потреб, інтересів та здібностей, що дає змогу обрати оптимальний стиль викладання, а як наслідок – сприяти розвитку мотивації студентів та підвищенню їхньої успішності в навчанні.

Як вважає Б. Фатхаут [3], особливу увагу педагогу слід приділяти толерантному ставленню до здобувачів освіти, бо саме це впливає на подальші відносини між ними. Л. Смалиус зазначає, що здобувачі також оцінюють позицію викладача у спілкуванні (позиції «зверху», «на рівні», «знизу») [2]. Найбільш сприятливою для спілкування є позиція на рівних, що сприятиме розкриттю прихованого потенціалу особистості завдяки комфортному спілкуванню.

Уважаємо, що використання ефективних технологій навчання змінює спосіб спілкування викладача та студентів, а тому сприятиме формуванню між ними позитивних стосунків, покращенню академічної успішності здобувачів освіти. Наприклад, сучасні технології навчання дають можливість педагогам викладати матеріал новими й цікавими способами, зокрема за допомогою мультимедійних презентацій і платформ онлайн-навчання.

У пригоді також стали висновки Н. Волкової [1], яка визначила основні етапи професійного спілкування:

1. Прогностичний етап, на якому визначається мета розмови, стан співрозмовника та ситуація, що треба розглянути.
2. Комунікативна атака, коли педагог має якнайшвидше завоювати ініціативу у спілкуванні та увійти у взаємодію зі співрозмовником.
3. Керування спілкуванням, що полягає в обміні інформацією між співрозмовниками та можливістю проявити своє власне «Я».

Отже, можна дійти висновку, що сучасний викладач у процесі педагогічного спілкування має знаходити індивідуальний підхід до кожного студента, демонструвати свої професійні знання й навички, уміти сприймати та уважно слухати майбутніх фахівців, доброзичливо та з повагою ставитися до здобувачів, бути емпатичним, використовувати творчий підхід у спілкуванні, володіти інтерактивними технологіями навчання.

Список використаних джерел

1. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. [2-ге вид., перероб., доп.]. Київ: «Академвидав», 2007. 616 с.
2. Смалиус Л. Н. Застосування психологічних знань у педагогічному спілкуванні у закладах вищої освіти. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації*: матеріали IV міжнар. наук. конф. (м. Івано-Франківськ, 2 груд. 2022 р.) / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. С. 179–180.
3. B. Fatout Inspiring Teacher Leadership through Intentional Communication. Conference Paper. *National Center on Scaling Up Effective Schools*, Paper presented at Annual Meeting of the National Center on Scaling Up Effective Schools (2nd, Nashville, TN, Oct.7-9, 2015). URL: <https://eric.ed.gov/?q=source%3a%22Effective+Communication+&id=ED594382>.

ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Баліка Л. М.

кандидат педагогічних наук, доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет,
м. Рівне, Україна

На сучасному етапі розвитку освіти особлива увага належить формуванню особистості учня, готової до взаємодії з навколишнім світом, самовдосконалення та самопізнання. Однією з ключових ідей державного стандарту початкової освіти є компетентнісний підхід, покликаний подолати розрив, що існує між знаннями учнів та вміннями їх застосовувати для вирішення життєвих завдань, формування ключових компетентностей, зокрема формування такого вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно та письмово.

У дослідженні PISA визначено поняття читацької грамотності як здатність людини сприймати та практично використовувати письмові тексти, аналізувати їх на різних рівнях, розширюючи власні знання та можливості, досягаючи поставлених цілей [2]. Тому нині особливо важливим є формування читацької